

23. Van *Het brood der kinderen, of keur van echt-gereformeerde leerredenen, tot troost der ware geloovigen en tot ontdekking en roeping der onbekeerden; verzameld uit de nagelatene schriften van Gods getrouwe dienstknechten in vorigen tijd* verschenen vier series van twaalf preken (1834-1838). Bij de verkoop van het fonds in 1846 waren van alle preken nog exx. voorradig. J.H. den Ouden, 'Voorwoord', mei 1834, in: B. Smijtegelt, *Den Heere Christus, de ware wijnstok* (...). *Leerrede naar Johannes XV:1*, Amsterdam 1834 (= OL I,1). 'Aan de lezer', sept. 1837, in: B. Smytegelt, *Het zalig uiteinde der vroomen, en het rampzalig uiteinde der goddeloozen* (...), naar Luk. XVI: 19-31. *Eerste leerrede*, Amsterdam 1837 (= OL IV,5). In juli 1836 wordt meegedeeld dat van de maandelijkse leerredenen 'er nu reeds 27 het licht zien, en meer dan 30.000 Exemplaren verspreid zijn geworden'; 'Berigt', in: J. Temmink, Wem. fil., *Onuitgegevene leerredenen over Psalm XLII. (...) Eerste tweetal. Behelzende vs. 1,2 en 3*, Amsterdam 1836 (= OL III,3). Wanneer men rekening houdt met de herdrukken, komt de oplage per preek op 1.000 exx.

24. *Gereformeerde stemmen uit de niet afgescheidene gemeente, tegen de Gedach-*

veranderd was. Was het mede door dit gerucht in de vrome gezelschappen dat de serie, waarvan de totale oplage zo'n 50.000 exemplaren zal hebben bedragen, toch niet liep?²³

Zelf moet Den Ouden lid zijn geweest van zo'n gezelschap. Het is waarschijnlijk die kring geweest die begin 1838 bij hem het stuk *Gereformeerde Stemmen* liet verschijnen, waarin de opvatting die in de *Nederlandsche Stemmen* gehuldigd werd inzake het werkverbond heftig bestreden werd. Toen de *Nederlandsche Stemmen* daarop ingingen, werd er in 1839 door het gezelschap nog een keer gerepliceerd.²⁴ Wat Den Ouden persoonlijk in die tijd nastreefde, kan men afleiden uit de klacht die hij in augustus 1840 uitte in zijn voorrede bij de tiende druk van het *Adres* van Molenaar: dat 'de echt-Gereformeerden [nog steeds] verstoken zijn, althans in vele groote en kleinere Gemeenten, van de gelegenheid om gemeenschappelijk openbaar in het Huis des Gebeds hunnen God te dienen, ... getrouw aan hunne eenmaal afgelegde Belijdenis ... zich houden[d] aan de Formulieren van Eenigheid en de Leer der Dordsche vadersen'. Zelf kon hij toen deze groep dienen met een fonds van meer dan 200 titels!²⁵

Wie er precies tot de kring van Den Oudens gezelschap behoorden, blijkt uit een geschriftje, getiteld *Uitnoodiging aan de getrouw geblevene leeraren in de Gereformeerde Kerk van Nederland*, waarmee de groep in maart 1841 het adres van de orthodoxe predikant B. Moorrees aan de hervormde synode ondersteunde. Tot de negen genoemde leden blijken naast Den Ouden te behoren: de apotheker G. de Hoest (vader van de reeds genoemde Nijkerkse predikant S.J. de Hoest), P.J. baron van Zuylen, Van der Feen en Van Peursesem. In het geschriftje wordt gemeld dat men bij Den Ouden voorgedrukte intekenlijsten kan verkrijgen, die men ook weer bij hem kan inzenden. Op deze wijze werd een volkspetitionnement avant la lettre georganiseerd, waaraan zo'n 8500 orthodoxen uit het hele land deelnamen.²⁶ Dat het hierbij toch om een andere richting ging dan die door de voormannen van het Haagse en vooral het Amsterdamse Réveil werd voorgestaan, zou twee jaar later overduidelijk blijken. In juni 1843 verscheen bij Den Ouden een werkje van zo'n 150 pagina's dat niet alleen getekend was door G. de Hoest, P.J. van Zuylen van Nijvelt en Van der Feen, maar ook door hemzelf: *Nood-*